

บทสรุปผู้บริหาร

ชื่อเรื่อง

การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ชื่อผู้ศึกษา นางสาว

พวงสุวรรณณ์ พันธุ์มะม่วง

ปี พ.ศ. ที่ศึกษา พ.ศ.

2558 – พ.ศ. 2560

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา (กศน. อำเภอศรีราชา) เป็นสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชลบุรี (สำนักงาน กศน. จังหวัดชลบุรี) มีบทบาทภารกิจในการ จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริม สนับสนุน และประสานภาคีเครือข่าย เพื่อจัดการศึกษานอกระบบและ การศึกษา ตามอัธยาศัย จัด ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการ จัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จากรายงานการประเมินตนเอง ปี พ.ศ.2557 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีในมาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ผู้รับบริการ มาตรฐานที่ 2 คุณภาพจัดการศึกษา การให้บริการ มีข้อเสนอเพื่อการพัฒนาโดยให้มีการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพทั้งคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่ง ครูควรใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ ต้องพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชน ให้มากขึ้น พัฒนาผู้เรียนให้รู้จักใช้การให้บริการห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ รู้จักใช้สื่อเทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับ การเรียนรู้ และนำไปบูรณาการในการประยุกต์ใช้กับ ชีวิตประจำวันให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ครูควรมีการออกแบบกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน และรายวิชาที่เรียน (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา2557: 69-76)

ผู้ศึกษาในฐานะผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีเห็นความสำคัญ ความจำเป็น ของการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในชุมชน และการ ส่งเสริม สนับสนุน การใช้และ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่าย

ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยบูรณาการความรู้ในชุมชนให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา และพบว่าในอำเภอศรีราชามีแหล่งเรียนรู้จำนวนมาก แต่ยังไม่ได้รับการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบและคุ้มค่า ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่ศึกษาการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการศึกษาตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพเพื่อศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อหาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัด ชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ ศึกษาเป็นบุคลากร เจ้าของแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา ภาคีเครือข่าย ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ยังขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนร่วมกันของบุคลากร ภูมิปัญญา และภาคเครือข่าย จึงควรมีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อพิจารณาวางแผน โดยวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และแนวทางในการดำเนินงานต่อไป โดยการสร้างความเข้าใจกับบุคลากร อบรบให้แก่ครูและ ผู้เรียน รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ชี้ให้เห็นถึงวัตถุประสงค์และความสำคัญของการบริหาร แหล่งเรียนรู้ ซึ่งยังขาดการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ครู ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ควรให้ทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยจัดตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายเพื่อการมีส่วนร่วมในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ และวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2. แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีกระบวนการดำเนินการใน 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ การนิเทศ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่อง

2.1 ด้านการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. สำรวจและจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา
 1. กำหนดเป้าหมายและแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนให้มีความชัดเจน
 2. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ผู้รับบริการ
3. พัฒนาบุคลากร ภูมิปัญญา ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้
4. ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ

2.2 ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการดำเนินงานดังนี้ตามคู่มือการจัดการ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ คือการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างสาระการเรียนรู้ รายวิชาที่จัดการเรียนรู้ กับความรู้ในแหล่งเรียนรู้ พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของแหล่งเรียนรู้ ผู้เรียน จัดทำแผนการจัดการกิจกรรมเรียนรู้ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ โดยมีแผนการเรียนรู้ สื่อ แบบบันทึกการเรียนรู้ ที่มีความเหมาะสม มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชุมชนและสถานศึกษาร่วมกันจัดให้กับกลุ่มผู้เรียน ผู้รับบริการ

2.3 การนิเทศ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ มีแผนการนิเทศ การประสานแผนการ

นิเทศ ปฏิบัติการนิเทศ และการรายงานนิเทศ ประชุมปฏิบัติการให้ความรู้เรื่อง วิเคราะห์ ผล การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

2.4 การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ อย่างต่อเนื่อง โดยการวิเคราะห์ผลการ

ดำเนินงาน ข้อมูลจากการนิเทศ เพื่อสรุป รายงานผลการดำเนินงาน เสนอต่อผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ เพื่อนำผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียน มาวางแผนปรับปรุงพัฒนาต่อไป

3. ประสิทธิภาพการบริหาร แหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ การนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพด้านการ

วางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ข้อที่มีประสิทธิภาพตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ การแต่งตั้งคณะทำงานในการสำรวจแหล่งเรียนรู้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การกำหนดหัวข้อการจัดทำทำเนียบแหล่งเรียนรู้ และกำหนดให้มีการจัดทำรายละเอียดในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ **ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้** พบว่า ข้อที่มีประสิทธิภาพตามลำดับค่าเฉลี่ย การส่งเสริมให้มีการประสานงานกับภาคีเครือข่าย ภูมิปัญญา ชุมชน มีการอำนวยความสะดวกในการเชิญวิทยากร ภูมิปัญญา มาให้ความรู้แก่ครู กศน. ผู้เรียน และการจัดทำ จัดหา พัฒนาสื่อ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ **ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้** พบว่า ข้อที่มีประสิทธิภาพตามลำดับค่าเฉลี่ย คือมีการส่งเสริมให้ครู กศน. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และให้รางวัลสำหรับครู กศน. ภูมิปัญญา เครือข่ายที่มีผลงานดีเด่น แต่สิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการคือการส่งเสริมให้ครู กศน. ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ **ด้านการนิเทศ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้** พบว่า ข้อที่มีประสิทธิภาพตามลำดับค่าเฉลี่ย คือมีปฏิทินการนิเทศอย่างชัดเจน และแจ้งให้บุคลากรทราบ สร้างเครือข่ายการนิเทศ โดยเชิญบุคคลภายนอกมาร่วมนิเทศ และจัดให้มีกระบวนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน ประสิทธิภาพ การบริหาร แหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี **ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้** พบว่า ข้อที่มีประสิทธิภาพตามลำดับค่าเฉลี่ย คือมีการประเมินโดยให้ผู้เรียน ผู้รับบริการ บันทึกการเรียนรู้จากการในการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกครั้ง และมีการสรุป รายงานผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน มีการประเมิน **ความพึงพอใจของผู้เรียนในการใช้แหล่งเรียนรู้** พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจใน เนื้อหาการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ตรงกับความต้อง การของผู้เรียน การอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม และความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการ ศึกษาไปใช้

1.1 ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ควรมีการปรับและ

จัดทำระบบสารสนเทศของแหล่งเรียนรู้ที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้เรียน

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ควรเร่งส่งเสริมให้ครู กศน. ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ เพราะครูขาดความรู้ ความเข้าใจในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งผู้ศึกษา จะได้มีการวางแผนการพัฒนาครูและบุคลากรในด้านนี้ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการใช้แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ชุมชน เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อรักษาคุณภาพและพัฒนาให้เหมาะสมกับแหล่งเรียนรู้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการนำ แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ชุมชน เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี กับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ อื่น ๆ ที่นำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ว่ามีผลแตกต่าง หรือเหมือนกันหรือไม่ มีปัจจัยใดที่ทำให้ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ชุมชน ประสบความสำเร็จ